

Informace o kurzu Nemocniční kaplan (NK) pro akademický rok 2025/2026

Základní charakteristika kurzu

Kurz celoživotního vzdělávání (dále jen „CŽV“) *Nemocniční kaplan* byl vytvořen členy Rady pro zdravotnictví České biskupské konference a Katolické asociace nemocničních kaplanů v České republice. Odpovídá požadavkům Ministerstva zdravotnictví ČR formulovaným v rámci jednání Rady pro duchovní péči ve zdravotnictví (Obsah a standardy kurzu Nemocniční kaplan) i obecnějším požadavkům Dohody o duchovní péči ve zdravotnictví uzavřené dne 11. 7. 2019 mezi Ministerstvem zdravotnictví České republiky, Českou biskupskou konferencí a Ekumenickou radou církví v České republice (oba dokumenty jsou dostupné na <https://ppo.mzcr.cz/workGroup/65>).

Kurz je realizován Cyrilometodějskou teologickou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci (dále jen „CMTF“) ve spolupráci s Lékařskou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci (dále jen „LF“), Fakultní nemocnicí Olomouc (dále jen „FN“) a především s Katolickou asociací nemocničních kaplanů v České republice.

Kurz je určen jak poskytovatelům duchovní péče ve zdravotnických službách, kteří již v těchto službách na základě církevního pověření působí, tak zájemcům o službu nemocničního kaplana. Každý ke studiu přiloží doporučení od svého církevního představeného odpovědného za oblast poskytování duchovní péče (v katolické církvi je to zpravidla biskupský vikář/delegát).

Cílem kurzu je prohloubení vědomostí získaných pregraduálním studiem teologického směru ve specifické oblasti pastorační péče nemocných a osvojení nových poznatků a praktických dovedností, které jsou nezbytným předpokladem pro získání odborné způsobilosti nemocničního kaplana k vykonávání duchovní péče v pobytových zařízeních zdravotnických služeb (a jsou tak odborně připraveni na obdobnou službu v zařízeních sociálních služeb).

Organizace kurzu

Kurz je jednorocní (dvousemestrální), forma studia je kombinovaná: výuka se uskutečňuje se v 21 jednodenních setkáních v roce (některá on-line), a to vždy v sobotu, zcela výjimečně jsou exkurze realizovány v pátek.

Praxe v zařízeních zdravotnických i sociální péče budou probíhat v pracovních dnech.

Zhruba v polovině kurzu bude průběžné hodnocení odborných praxí, jehož úspěšné absolvování je podmínkou k pokračování v kurzu (viz níže *Podmínky, které musí účastník kurzu splnit v průběhu studia a při jeho ukončení*).

Manažerem a garantem zajišťujícím organizaci kurzu je prof. Damián Němec, dr.

Informace o kurzech celoživotního vzdělávání podává referentka celoživotního vzdělávání Mgr. Edita Lukášová, tel. 585 637 174, e-mail: edita.lukasova@upol.cz.

Kurz bude otevřen, pokud o něj projeví zájem aspoň 25 uchazečů, maximálně může být přijato 30 uchazečů.

Předpoklady uchazeče pro jeho přijetí do kurzu

- osoby již působící v duchovní péči ve zdravotnických a sociálních službách na základě církevního pověření a osoby, které mají zájem vykonávat službu nemocničního kaplana;
- **předchozí písemně doložené vzdělání:** přednostně absolventi s ukončeným vysokoškolským vzděláním:
 - a) prioritně na magisterském stupni v teologickém studijním programu spadajícím pod oblast vzdělávání filozofie, religionistika a teologie, a to včetně přípravy učitelů náboženství (zpravidla oblast pedagogiky),

- b) nebo na bakalářském stupni v teologickém studijním programu, a to včetně přípravy učitelů náboženství (zpravidla oblast pedagogiky),
- prioritně pro ty, kteří mají minimálně tříroční praxi v obecné pastoraci;
 - **písemné doporučení od svého církevního představeného odpovědného za oblast poskytování duchovní péče** (v katolické církvi je to zpravidla biskupský vikář/delegát), osvědčující existenci církevního pověření k duchovní péči ve zdravotnických, příp. sociálních službách nebo prokazující zájem o poskytování nemocniční kaplanské služby i případné splnění požadavku obecné tříleté pastorační praxe;
 - **motivační dopis (v rozsahu jedné strany A4)**, ve kterém uchazeč prokáže svůj zájem o kurz, reflektujete svou eventuální tříroční praxi v obecné pastorační péči a reflektuje zkušenosti se svou dosavadní službou nemocným nebo seniorům ve farnosti, v zařízení zdravotnických nebo sociálních služeb atd., příp. popíšete svou osobní zkušenost s hospitalizací v nemocnici atd.
 - **řádné přihlášení v Portále ČŽV (www.czv.upol.cz)** do 10. 6. 2025;
 - **dodání požadovaných příloh poštou** (doporučení církevního představeného odpovědného za oblast poskytování duchovní péče, motivační dopis, potvrzení o křtu, ověřená kopie dokladu o dosaženém vzdělání, eventuálně ověřená kopie dokladu o zdravotnickém vzdělání alespoň středoškolského stupně), a to referentce ČŽV Mgr. Editě Lukášové **do 10. června 2025.**

Přijímací zkouška do kurzu se bude konat 21. června 2025, její součástí je krátký písemný test a pohovor před přijímací komisí v čele s odborným garantem studijního programu, směřující k ověření zájmu uchazeče o kurz a službu kaplana a jeho orientace v teorii a praxi duchovní péče ve zdravotnictví, resp. sociálních službách. V rámci přípravy k přijímací zkoušce doporučujeme uchazečům seznámit se s touto literaturou:

- Opatrný, Aleš. *Spirituální péče o nemocné a umírající*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2017. 175 s. ISBN 978-80-7465-269-1.
- Maryšková, Jana. *Nemocniční kaplanství a alternativní spiritualita: prakticko-teologická reflexe*. Praha: Grada, 2024. 352 s. ISBN 978-80-247-2446-1.
- *Dohoda o duchovní péči ve zdravotnictví mezi Ministerstvem zdravotnictví, Českou biskupskou konferencí a Ekumenickou radou církví z 11. 7. 2019*. Viz: <https://ppo.mzcr.cz/upload/files/zakladni-dokumenty-dohoda-o-duchovni-peci-ve-zdravotnictvi-5d2c75e066f5f.pdf>.

Na základě výsledků přijímacích zkoušky odborný garant sdělí uchazeči rozhodnutí o přijetí / nepřijetí do kurzu.

Cena kurzu

Cena celého kurzu je **13.000 Kč**. Platba se uskuteční tímto způsobem: **7.000 Kč před zahájením akademického roku, 6.000 Kč na začátku letního semestru, vždy bezhotovostně.**

Podmínky, které musí účastník kurzu splnit v průběhu studia a při jeho ukončení

Podmínky určuje *Řád celoživotního vzdělávání Univerzity Palackého v Olomouci, č. R-A-22/02 a Prováděcí směrnice k realizaci akreditovaných nebo schválených studijních programů, programů celoživotního vzdělávání a rigorózních řízení na CMTF UP v Olomouci č. CMTF-B-21/11-ÚZ01 v platném znění (I. úplné znění).*

K úspěšnému dokončení kurzu *Nemocniční kaplan* a získání osvědčení o absolvování kurzu je třeba:

- absolvovat min. 85% hodin teoretické části studijního programu (v případě absolventů zdravotnického vzdělání počítáno z teologické části; zdravotnické vzdělání uznává garant kurzu na základě písemného osvědčení přiloženého k přihlášce), přičemž v případě specializovaných kurzů může garant programu uznat absolvování konkrétních předmětů na základě osvědčení o těchto kurzech;
- vykonat v obou semestrech alespoň po 50 hodinách odborné praxe u poskytovatele zdravotnických, resp. sociálních služeb (celkem 100 hodin) – její absolvování prokáže účastník potvrzením a písemným hodnocením od mentorů (vedoucích) praxí v jednotlivých zdravotnických nebo sociálních službách a odevzdáním zpracovaného Deníku odborné praxe I, II. koordinátorce praxí;
- vyhovět podmínkám průběžného hodnocení – koordinátorka a mentoři praxí vyhodnotí, zda účastník splnil podmínky pro absolvování odborné praxe I., a připraví tím podklady pro rozhodnutí garanta kurzu, které bude do konce února; výsledek hodnocení účastníkovi sdělí garant; řádné splnění odborné praxe I. je podmínkou pro pokračování v kurzu;
- úspěšně vykonat závěrečnou zkoušku, která se skládá z ústní zkoušky a obhajoby kazuistiky:
 - v průběhu ústní zkoušky z oblasti duchovní péče ve zdravotnických a sociálních službách prokáže účastník schopnost aplikovat získané znalosti,
 - kazuistika popisuje aplikaci medicinských i pastoračních znalostí v konkrétním (anonymizovaném) případě.

Profil absolventa kurzu

Absolvent kurzu *Nemocniční kaplan* bude vybaven dostatečnými znalostmi z teologie i medicíny, nezbytně potřebnými pro získání odborné způsobilosti nemocničního kaplana k vykonávání duchovní péče především v pobytových zařízeních zdravotnických i sociálních služeb.

Tyto požadavky specifikuje Část II. Kvalifikační požadavky nemocničního kaplana *Dodatku č. 1* (s platností a účinností od 1. 1. 2012) k *Dohodě o duchovní péči ve zdravotnictví mezi Českou biskupskou konferencí a Ekumenickou radou církví v České republice* uzavřené dne 20. 11. 2006 (viz <http://kaplan-nemocnice.cz/souvisejici-dokumenty-a-odkazy/>):

1. Pověření vlastní církví.
2. Ukončené vysokoškolské vzdělání v oblasti teologie na magisterském, eventuálně bakalářském stupni.
3. Minimálně tři roky působení v obecné pastorační péči.
4. Specializovaný kurz nemocničního kaplanství nebo odpovídající vzdělání zahrnující:
 - a) znalosti obecných zásad a základů organizace pastorační péče v katolické církvi a v jednotlivých členských církvích ERC (včetně přesného názvosloví);
 - b) základní znalosti o církvích a náboženských společnostech registrovaných v ČR, světových náboženstvích, nových náboženských hnutích a sektách působících v ČR;
 - c) znalosti bioetiky, zejména lékařské a zdravotnické etiky;
 - d) znalosti organizace zdravotnictví a nemocnice;
 - e) znalosti právního minima v oblastech sociální péče a zdravotnictví;
 - f) kurs komunikace, zejména v obtížných situacích;
 - g) minimálně jednoměsíční praxi, nejlépe však tříměsíční.

Takto specifikované požadavky odpovídají požadavkům uvedeným ve výše zmíněném *Metodickém pokynu o duchovní péči v lůžkových zařízeních poskytovatelů zdravotní péče* vydaném Ministerstvem zdravotnictví ČR.

Obsah kurzu

Studium se skládá z teoretické a praktické části. Teoretická část obsahuje 23 povinných předmětů a praktická část zahrnuje 7 cvičení a seminářů a 2 bloky odborné praxe, viz níže v tabulce.

TEORETICKÁ ČÁST

Název předmětu	Rozsah	Kredity	Sem.	Vyučující
1. Organizace a řízení zdravotní péče a základy zdravotnické legislativy	4 p	2	ZS	Doc. PhDr. Mgr. Kateřina Ivanová, Ph.D. (LF)
2. Standardy kvality a legislativa v sociálních službách	4p	2	LS	Mgr. Lubomír Vraj (DS Chvalkovice Olomouc)
3. Somatologie a základy zdravotnické terminologie	6 p	2	ZS	MUDr. Yvona Hřčková (FN, LF), 2 Mgr. Adéla Kolková (FN), 4
4. Vnitřní lékařství	4 p	2	ZS	MUDr. Yvona Hřčková (FN, LF)
5. Chirurgické obory	4 p	2	ZS	doc. MUDr. Martin Stašek, Ph.D. (FN, LF)
6. Gynekologie, porodnictví	2 p	1	ZS	MUDr. Daniel Gagyor, Ph.D., MBA (Nemocnice TGM Hodonín)
7. Pediatrie a neonatologie, dětská paliativní péče	4 p	2	LS	MUDr. Jan Hálek (FN, LF)
8. Neurologie	2 p	1	ZS	MUDr. Milena Bretšnajdrová, Ph.D. (FN, LF)
9. Gerontologie a geriatric	4 p	2	LS	MUDr. Milena Bretšnajdrová, Ph.D. (FN, LF), 2 MUDr. Zuzana Boháčová (KNTB), 2
10. Psychiatrie	4 p	2	LS	Mgr. MUDr. Robert Dojčár (PN Šternberk)
11. Onkologie	4 p	2	LS	MUDr. Hana Kalábová, Ph.D. (FN, LF)
12. Paliativní medicína a péče ve zdravotnictví a sociálních službách	8 p	3	LS	MUDr. Alena Kočendová (KNTB Zlín), 4 PhDr. Anna Krátká, Ph.D. (FHS UTB, DS Burešov Zlín), 4
13. Základy ošetrovatelství	4 p	1	ZS	Mgr. Libuše Danielová (FN Olomouc)
14. Etika ve zdravotnictví a sociálních službách	12 p	4	ZS	Doc. PhDr. Mgr. Kateřina Ivanová, Ph.D. (LF), 4 PhDr. ThLic. Marta Hošťálková, Th.D., Ph.D. (AO), 2 MUDr. Daniel Gágyor, Ph.D., MBA (Nemocnice TGM Hodonín), 2 MUDr. Martina Kirchnerová, Ph.D. (FN, LF), 2 PhDr. Sylva Bártová, DiS. (DS a DZR Radkova Lhota), 2
15. Psychologie nemocného	8 s	3	ZS	PhDr. Marie Kolářová, DiS.
16. Filozofická antropologie	4 p	2	ZS	PhDr. ThLic. Marta Hošťálková, Th.D., Ph.D. (AO)
17. Sociální péče	6 h	2	ZS	Mgr. Lenka Šenková, DiS. (DS a DZR Tovačov) Mgr. Helena Vránová (CSS Prostějov)
18. Pastorační péče v jednotlivých církvích a náboženských společnostech v ČR	6 p	3	ZS	Doc. Zdeněk Vojtíšek, Ph.D. (HTF UK), 4 Prof. Damián Němec, dr (CMTF), 2

19.	Teologie zdraví a nemoci	6 p	3	ZS	PhDr. ThLic. Marta Hošťálková, Th.D., Ph.D. (AO), 2 ThLic. Václav Tomiczek, PhD. (FN a FSS OSU Ostrava), 4
20.	Pastorace a spiritualita ve zdravotnictví a sociálních službách	10 p	3	ZS	ThLic. Michal Umlauf, Ph.D. (CMTF), 4 PhDr. ThLic. Marta Hošťálková, Th.D., Ph.D. (AO), 2 ThLic. Václav Tomiczek, PhD. (FN a FSS Ostrava), 4
21.	Bible jako duchovní zdroj v pastoračním rozhovoru s nemocným a seniorem	4 s	2	LS	ThLic. Stanislav Pacner, Th.D. (CMTF)
22.	Psychohygiena a spiritualita nemocničního kaplana	10 s	3	LS	Mgr. Bohuslava Horská, 6 Mgr. Antonín Krasucki, 4
23.	Řízení lidských zdrojů – dobrovolníků v duchovní péči ve zdravotnictví a sociálních službách	4 s	2	LS	ThLic. Michal Umlauf, Ph.D. (CMTF), 2 PhDr. ThLic. Marta Hošťálková, Th.D., Ph.D. (AO), 2
	<i>Celkem</i>	120 h	54		

PRAKTICKÁ ČÁST

<i>Název předmětu</i>	<i>Rozsah</i>	<i>Kredity</i>	<i>Sem.</i>	<i>Vyučující</i>	
1.	První pomoc	4 c	2	ZS	MUDr. Pavel Marcián, Ph.D. (FN, LF)
2.	Komunikace a pastorační rozhovor s nemocnými a umírajícími	8 s	3	LS	ThLic. Michal Umlauf, Ph.D. (CMTF), 4 4: PhDr. ThLic. Marta Hošťálková, Th.D., Ph.D. (AO) MUDr. Bc. Michal Hrnčiarík (FN HK) ThLic. Václav Tomiczek, PhD. (FN a FSS OSU Ostrava) Mgr. Lenka Topolanová Mgr. Ing. Daniela Pazderová (FN)
3.	Komunikace v mimořádných a krizových situacích	8 s	3	LS	PhDr. Mgr. Naděžda Špatenková, Ph.D., MBA (FF)
4.	Doprovázení pozůstalých	8 s	3	LS	PhDr. Mgr. Naděžda Špatenková, Ph.D., MBA (FF)
5.	Kazuistický seminář	6 c	2	ZS	6: PhDr. ThLic. Marta Hošťálková, Th.D., Ph.D. (AO) Mgr. Lenka Topolanová MUDr. Bc. Michal Hrnčiarík (FN Hradec Králové) Mgr. Roman Nehera (AO) Mgr. Ing. Daniela Pazderová (FN)
6.	Seminář k praxím	2 c	1	ZS, LS	PhDr. ThLic. Marta Hošťálková, Th.D., Ph.D. (AO)

7.	Odborná praxe I. / nemocnice	50 c	0	ZS	PhDr. ThLic. Marta Hošťálková, Th.D., Ph.D. (koordinátorka praxí) Mgr. Marie Maňáková, MA. (FN) Vít Kadlčík (KNTB Zlín) Mgr. Pavla Hana Martínková (NMS a PN Kroměříž) Mgr. Kateřina Grygová (OLÚ Paseka)
8.	Odborná praxe II. / domovy pro seniory a hospice	50 c	0	LS	PhDr. ThLic. Marta Hošťálková, Th.D., Ph.D. (koordinátorka praxí) Mgr. Roman Nehera (DS a DZR Tovačov) Mgr. Zbyněk Král (DS a DZR Nezdenice) Mgr. Pavel Franta (DS a DZR Buchlovice) Hospic sv. Anežky Červený Kostelec DLBsH Rajhrad u Brna
9.	Nácvik komunikace – triády a reflexe	10 + 6 c	14	ZS 6 h, LS 4 h	PhDr. ThLic. Marta Hošťálková, Th.D., Ph.D. (AO)
	<i>Celkem</i>	152 h			

Odborná praxe I. a II. (50 h + 50 h) bude realizována v těchto zdravotnických zařízeních:

1) v zimním semestru

- Krajská nemocnice T. Bati ve Zlíně
- Fakultní nemocnice Olomouc
- Nemocnice Milosrdných sester sv. Vincence de Paul v Kroměříži a Psychiatrická nemocnice Kroměříž
- Odborný lékařský ústav Paseka

2) v letním semestru

- Domov pro seniory a Domov se zvláštním režimem (DS a DZR) Tovačov
- DS a DZR Buchlovice
- DS a DZR Nezdenice
- DS a DZR Uherské Hradiště
- Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa v Rajhradě u Brna
- Hospic sv. Anežky České v Červeném Kostelci
- V případě osob, které již vykonávají službu nemocničních kaplanů, bude tato služba na základě doporučení diecézního koordinátora NK uznána jako 40 % praxe.

Součástí odborné praxe budou exkurze:

1) FNOL / 10 h / ZS / skupiny

- Ústav klinické a molekulární patologie LF UP
- Ústav soudního lékařství a medicinského práva LF UP
- Novorozenecké oddělení FN Olomouc
- Denní stacionář HOK, ONK FN Olomouc
- Sebezkušenostní seminář

2) Domov pro seniory Tovačov / 6 h / ZS

3) Hospic Svätý Kopeček / 4 h / LS

4) MH Caritas v Olomouci / 4 h / LS / skupiny